

Lidé bez domova čelí znevýhodnění, zdravotním potížím i násilí. K důstojnějšímu životu může kromě sociálních služeb přispět i veřejný prostor

10.11.2025 - | Městská část Praha 1

Podle údajů MPSV žije v Česku nejméně 270 000 osob bez domova či v bytové nouzi. Z toho asi 18 000 lidí přespává přímo na ulici, v noclehárnách a azylových domech. Podle odhadů vlády je kolem 1,27 milionu lidí ohroženo ztrátou bydlení, energetickou chudobou nebo vysokými náklady na bydlení. Cílem kulatého stolu Veřejný prostor pro všechny pořádaného ve Strakově akademii dne 6. listopadu 2025 bylo otevřít debatu o tom, jak zajistit všem důstojný a bezpečný veřejný prostor.

„Bez domova se ocitá stále vysoké množství lidí. Řada z nich neměla bezpečné dětství, prošli ústavní péčí či zažívali násilí. O bydlení přišli i v důsledku rozpadu rodiny či ztráty blízkých vazeb. Řada lidí na ulici je každodenně ohrožena přímým násilím a čelí vážným zdravotním a psychickým obtížím. Jejich důstojnost je vážně ohrožena nedostatečnými kapacitami podpůrných služeb a mnohdy i charakterem veřejného prostoru. Chceme přinést perspektivu lidí bez domova a zapojit je do dialogu se zástupci místních samospráv a sociálních služeb, s nevládními organizacemi či urbanisty,“ říká Klára Š. Laurenčíková, zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

Bezdomovectví není jen otázkou „pořádku“ ve městě, ale především důstojnosti, zdraví a přístupu k základní infrastruktuře. *„Bezdomovectví je celoevropský systémový problém a měli bychom k němu proto přistupovat s adekvátní vážností. Potřeby lidí bez domova známe, ale v praxi je přehlížíme. Dokud města lidem ve zjevném bezdomovectví nezajistí základní služby jako přístup na toaletu a vodu, nemůžeme po nich chtít, aby důstojně fungovali ve veřejném prostoru, natož aby svojí situaci řešili,“* říká Ester Pacltová, ředitelka Místní místním. *„Lidé bez domova potřebují ohřívačny, úložné prostory, sprchy a WC, protože to je bazální potřeba všech lidí. Vy se můžete jít ohřát domů, my ne,“* dodává Jarka, žena se zkušeností s bezdomovectvím.

„Je důležité propagovat například používání veřejné toalety jako samozřejmost a dosáhnout toho, aby byly toalety veřejným míněním vnímané jako čisté, funkční a bezpečné místo,“ říká Vojtěch Luxemburk, architekt z Kanceláře veřejného prostoru Institutu plánování a rozvoje Praha.

Značnou část problémů, kterým lidé bez domova čelí, se týká fyzického a psychického zdraví. Dle dvouletého výzkumu organizace NADĚJE s názvem Zpráva o zdraví lidí bez domova a (ne)dostupnosti zdravotní péče, která bude zveřejněna v prosinci, nelze zlepšení dostupnosti zdravotní péče pro lidi bez domova dosáhnout bez hlubší spolupráce mezi

zdravotnickým a sociálním sektorem. Klíčová je podle Jakuba Dutky, hlavního metodika výzkumu, vzájemná edukace profesionálů, porozumění možnostem a limitům jednotlivých služeb a respekt k odlišnostem klientů či pacientů. Jak zdůrazňují Jasmína Branná a David Tichý z vedení pražské pobočky Medici na ulici, lidé bez domova a v sociálním vyloučení mají právo na stejnou kvalitu zdravotní péče jako kdokoli jiný. Dokud stát nezajistí systémové řešení, jeho pozici musí suplovat medici a dobrovolnické organizace.

Uživatelům drog může veřejný prostor zase napomoci rozšířením substituční léčby a zvýšením počtu

kontaktních center. „Pomohlo by také legální stanování na magistrátních pozemcích za definovaných podmínek,“ upozorňuje Aleš Herzog, terénní pracovník SANANIM a Asociace poskytovatelů adiktologických služeb.

„Každý by měl mít šanci dostat se z ulice. Zároveň potřebujeme bezpečný a důstojný veřejný prostor. Fungující sociální a zdravotní služby i dostupné bydlení prospívají lidem v nouzi i obyvatelům Prahy 1, kteří se zajímají o dění kolem sebe, projevují solidaritu a zaslouží si žít v čistém a zdravém prostředí,“ uzavírá Ivana Antalová, radní městské části Praha 1 s odpovědností za sociální věci a bezbariérovost.

<https://www.praha1.cz/lide-bez-domova-celi-znevyhodneni-zdravotnim-potizim-i-nasili-k-dustojnejsim-u-zivotu-muze-krome-socialnich-sluzeb-prispet-i-verejny-prostor>